

Turkije: het Mekka van jagers, vogelopzetter en eierverzamelaars

Fernand Roels

Alhoewel staatkundig bijna volledig Aziatisch, slechts 3% van de totale oppervlakte maakt deel uit van het Europese vasteland, behoort Turkije ornithologisch tot de Europese avifauna.

Van de ongeveer 370 vogelsoorten die er regelmatig als broed- of trekvogel kunnen worden waargenomen behoren er slechts een tiental tot de Aziatische avifauna. Vooral omwille van de prooivogels geniet dit land een overal gekende reputatie en is het naar Europese maatstaven bijzonder rijkelijk bedeeld.

Helaas bestaat deze reputatie vooral bij Europese jagers, vogelopzetter en eierverzamelaars. Duitse en Italiaanse vogelmoordenaars schijnen bijzonder geïnteresseerd en maken er een winstgevend zaakje van. In mei 1974 en 1975 nam ik deel aan een ornithologische exploratietocht doorheen Turkije onder de leiding van een Zwitserse ornitholoog dr. Nicolaus Koch. Dank zij zijn uitstekende kennis van de Turkse taal bewakwam onze gids door de plaatselijke bevolking heel wat tips en beseften we al vlug dat er in Turkije met natuurbescherming maar losjes wordt omgesprongen.

Onder andere vernamen we dat er in de omgeving van Bursa (West-Turkije) in 1973 door een Duitser het volledige legsel van een Zeearend (*Haliaëtus albicilla*) werd geroofd.

Bij ons betekent dit spijtig genoeg een commerciële waarde van om en bij de f 3000,—. Daarvoor kan men wel eens naar Turkije vliegen.

Van de bewaker van het enige vogelreservaat aan het Manyas-meer (± 50 ha) vernamen we dat de Kleine Trap (*Otis tetrax*) in West-Turkije volledig door afschot is uitgerooid. Zijn veel schuwere soortgenoot de Grote Trap (*Otis tarda*) heeft meer geluk en is zelfs door sluipschutters niet onder vuur te nemen.

Elk jaar, vanaf augustus, wordt vooral West-Turkije overrompeld door buitenlandse, niets ontziende jagers; overwegend door Italianen. Vooral het Apolyont- en het Manyas-meer, de twee grootste en ornithologisch belangrijkste meren van West-Turkije, vooral bekend als overwinteringsgebied en tijdens de najaarstrek als foerageerplaats van duizenden eenden, reigerachtigen en steltlopers, staan onder de zwaarste jachtdruk. Tientallen overdekte en uitstekend gecamoefleerde sloepjes liggen op hen tegen een gunstprijis te wachten.

Hoe door een gelukkig toeval en samenloop van omstandigheden naar mijn mening de grootste internationale vogelmoordenaar werd ontmaskerd laat ik u vertellen door onze gids, dr. Koch.

In juni 1974 tijdens een vogelobservatie aan

Omgeving Karapınar, Kratermeer, Turkije, mei 1975.

Foto: Paul van Roste.

een kratermeer nabij Karapinar (Midden-Turkije), vooral gekende broedplaats van Aasgieren, Arendbuizerds, Dunbekmeeuwen, Cascara's, Rotsklevers om de voornaamste te noemen, vertelde mij een schaapherder dat deze plaats elk jaar bezocht wordt door Duitsers die er honderden eieren van alle vogelsoorten verzamelden. Dit jaar ontmoette ik op de zelfde plaats de zelfde schaapherder en zonder mij te herkennen vertelde hij mij het zelfde verhaal. Enkele kilometers verder, in de buurt van Meketuzlazi, vernam ik van een inwoner dat de streek vele jaren na elkaar bezocht werd door een Duitse dokter met name dr. Böhm, die er elk jaar vier weken zijn tenten opsloeg, hoofdzakelijk om er eieren te verzamelen. Tijdens de laatste twee jaren is hij hier zeker niet meer geweest.

Aan het Adaba-meer, met zijn vele reigerachtigen, Ibissen, Flamingo's, Pelikanen en andere zeldzame watervogels, vertelde ons eveneens een schaapherder dat dit uitgestrekte meer elk jaar door een Duitse jager bezocht wordt. Hij schiet vanuit een meegebrachte boot zeer veel vogels die onmiddellijk worden behandeld om te kunnen worden opgezet. Eveneens deelde hij ons mee dat de jager gebruik maakte van zeer moderne technische toestellen. Ook verzamelde hij eieren. Daarbij toonde hij duidelijk hoe hij met een buisje de inhoud van de eieren uitzoog.

Een dag later, bij een oponthoud in de stad Konya, een honderdtal kilometers noordwaarts, toen we met de kijker om de hals een souvenirswinkeltje binnenstapten, geraakten we in gesprek met de eigenaar, die oorspronkelijk dacht te doen te hebben met jagers. Hij toonde ons een adreskaartje van

een zekere heer J. Hofmann (bij de redactie is het adres bekend). In gebroken engels vertelde hij ons dat deze persoon elk jaar voor enkele weken naar Turkije komt om vogels te schieten. De toelating hiervoor krijgt hij van de jachtclub uit Konya en de vergunning om deze vogellichamen uit te voeren heeft hij ontvangen van een dierenarts uit dezelfde stad. Hij verklapte ons zelfs dat de heer Hofmann hem de techniek had aangeleerd om dode vogels te bewaren. Vogels die hij intussen neerknalde en die de heer Hofmann bij elk bezoek tegen beloning meenam met bestemming Duitsland.

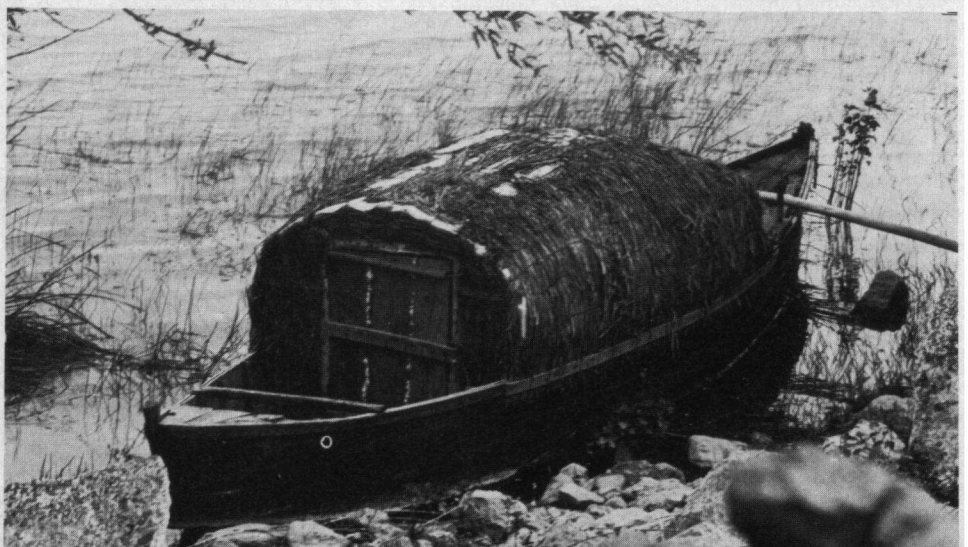
Terug in Zwitserland liet ik me van de heer Hofmann de verkooplijst van de opgezette vogels afsturen. Daaruit stelde ik vast dat de meeste van de aangeboden vogelsoorten in het gebied rond Konya of in Turkije voorkomen. Het is dus voor zo goed als zeker aan te nemen dat de te koop aangeboden vogels uit Turkije afkomstig zijn. Het is bedroevend te moeten vaststellen dat er op deze lijst nog zoveel vogels voorkomen die in gans de wereld bedreigd zijn en die ook naar de Turkse wet beschermd zijn.

Zo biedt hij ook zeer veel vogels aan die in Turkije uiterst zeldzaam zijn, zoals: Lammergier (*Gypaetus barbatus*), Monniksgier (*Aegyptius monachus*), Bonte Ijsvogel (*Ceryle rudis*) en Kraanvogel (*Grus grus*).

Een ander duister hoofdstuk betreft die Midden- en Zuideuropese jachtbureaus die er niet voor terugschrikken het afschieten van beschermde dieren in Turkije te propageren. Daarmee zijn zij niet alleen in overtreding met de wet maar ook met de natuurbeschermingsregelen. Uit de folders van deze jachtbureaus blijkt dat Zilverrei-

Aan het Manyas-meer, West-Turkije, één der grootste en ornithologisch belangrijkste meren van West-Turkije, liggen de goed gecamoufleerde jachthutten voor de jagers klaar. Vanaf augustus staat dit gebied onder zware jachtdruk.

Foto: Fernand Roels.

Een door kinderen geschoten Scharrelaar, Mersin, Turkije, mei 1975.

Foto: Paul van Roste.

gers, Roerdompen, Kraanvogels en verscheidene stoot- en andere watervogels voor afschot worden aangeprezen. Daarbij wordt er nog vermeld dat de jacht het gehele jaar mogelijk is en dat vogels ook in grote aantallen voor opzettingsdoeleinden kunnen uitgevoerd worden.

Tegen een gecontroleerde jacht op wildsoorten die in Turkije nog veelvuldig voorkomen, zoals everzwijnen, valt zeker niets op aan te merken. Maar het is betreurenswaardig dat juist de 'geciviliseerde' midden-Europeanen tegen de internationaal erkende regels van een gecontroleerde jacht in zulke grote mate overtredingen maken juist omdat

● Fernand Roels, Dendermondebaan 186, B 9140 Zele, België.

in Turkije de controle niet zo sterk is.

Ook is het zeer droevig te moeten vaststellen dat het steeds Middeneuropese jagers zijn die zich telkens inzetten voor een verbod van vogeljacht in de Zuid- en Westeuropese landen (zoals bijvoorbeeld Italië en België) terwijl anderzijds Middeneuropese jachtbureaus de jacht op zeldzame vogelsoorten in Turkije propaganderen.

Het is dringend noodzakelijk dat aan deze ongebreidelde massamoord kordaat een einde wordt gesteld. Tevens hoop ik dat dit artikel hiertoe zal bijdragen en dat iedereen in de mate van 't mogelijke hiervoor zijn medewerking zal verlenen.

Tientallen overdekte en uitstekend gecamofleerde sloepjes liggen tegen een gunstige huurprijs voor de buitenlandse jagers klaar. Manyas-meer, West-Turkije.

Foto: Fernand Roels.

Aansluitend kan ik nog mededelen dat wij in 1974 in de meren nabij de Marmara-zee/Turkije typische jachtbootjes zagen waarmee vooral buitenlandse (Franse, Duitse en Italiaanse) jagers de meren en rietvelden bejagen.

In 1975 troffen wij zulke bootjes eveneens op het Ebermeer in grote aantallen. Deze roei-bootjes worden tijdens de zomermaanden gebruikt door vissers die op de meren grote visnetten spannen waar naast karper en snoek ook duikeenden in terecht komen. Zo vonden we een dode Roodhalsfuut in visnetten.

In Karatas aan de Middellandse Zee bezochten wij een bijzonder vogelrijke landtong, maar opvallend was toch de volledige afwezigheid van eenden. In enkele paalhutten naast het water woonden de arbeiders van een rietbedrijf. In elk van deze hutten hing een (oud) jachtgeweer. Deze vaststelling was zeker niet vreemd aan de afwezigheid van eenden.

● Paul Van Roste, Gentstraat 33, B 9170 Waasmunster, België.

Al deze feiten staafden de verhalen van in België verblijvende Turkse gastarbeiders uit de streek van Dinar, die mij vertelden over de enorme jachtdruk door buitenlandse jagers. Voor de inlandse bevolking is de jacht een bron van voedselvoorziening, doch wanneer daarbij de massale 'sportjacht' beoefend wordt, is het niet overdreven van vogelmoord te spreken. Ten overstaan van de Turkse bevolking is dit buitenlands jachtverschijnsel allesbehalve opvoedend.

In het arme leven van de herders en kleine boeren worden de vreemde schieters met bewondering nagekeken en bij de eerste gelegenheid willen zij deze heldendaden evenaren: met spaargelden uit België of Nederland worden door gastarbeiders jachtwapens en munitie gekocht en naar Turkije verzonden. De verleiding om te schieten naar alles wat beweegt, wordt hierdoor nog sterker. Zo werd in mei 1975 nog gejaagd aan het Ringmeer in de omgeving van Karapınar.